

DÁVKA Z MAJETKU.

35. Prostředkem k tomu, aby nezaložené státovky byly odsávány, má býti dávka z majetku.

Již při zákoně o kolkování bankovek učiněny k ní přípravy. Ze zadržovaných hotovostí je zřejmo, mnoho-li kdo měl na hotovosti 1. března 1919.

Dále proveden soupis vkladů u peněžních ústavů se sankcí, že propadá neohlášený vklad ve prospěch státu. Vklady na knížky nemusí totiž býti na jméno, nebo mohou býti na jméno falešné. Bylo proto potřeba, aby bylo zjištěno, komu náleží. Při tom obstateno 50% těchto vkladů jednak proto, aby vybíráním po okolkování peněz nebyly peněžní ústavy uvedeny do tísně, jednak jako záruka pro dávku z majetku. Toto obstatení bylo sníženo na 20%, když pomínulo nebezpečí vybírání vkladů.

Dále proveden soupis cenných papírů, jež okolkovány a na nich okolkovány současně kupony i talon.

Sepsány dále pohledávky se sankcí, že nepřihlášené propadnou ve prospěch státu. Soudy při žalobách pohledávek vzniklých před 1. březnem 1919 jsou povinny žádati průkaz, že byly řádně přihlášeny, jinak musí žalobu zamítnouti a podati o tom zprávu státnímu pokladu, by sám mohl do sporu vstoupiti.

Zboží, pojistky, inventář, hypotekární pohledávky a nemovitosti stejným způsobem sepsány.

Tyto přípravy vykonány do konce srpna 1919, soupisy srovnány a pracováno na zákoně o dávce z majetku.

Zákon usnesen byl 8. dubna 1920 a uveřejněn pod č. 309 Sbírký zákonů a nařízení. Jeho § 1. ustanovuje účel této dávky takto:

„Dávka z majetku a dávka z přírůstků na majetku, které se podle ustanovení tohoto zákona vyberou, jsou určeny v první řadě jako předpoklad pro příští nápravu měny, k vyrovnání břemen převzatých po Rakousko-uherské bance výměnou státovek za stažené bankovky, zadržením bankovek a

převzetím žirových účtů a pokladničních poukázek podle zákonů ze dne 25. února 1919, čís. 84 Sb. zák. a nař. a ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 Sb. zák. a nař. Přebytkův užije se k úhradě nejtísnivějších břemen, vzešlých ze založení a uhájení samostatnosti státu Československého, avšak s vyloučením běžných schodků hospodářství státního; ke kterému účelu se přebytku dávky v tomto rámci smí použití, bude stanoveno zvláštním zákonem.

Finanční správa jest povinna platby na dávku účetnický i pokladničně spravovati odděleně od ostatních příjmů státních.

Nejvyšší účetní kontrolní úřad bdí nad přesným dodržením ustanovení tohoto paragrafu v rámci své působnosti podle zákona ze dne 20. března 1919, čís. 175 Sb. zák. a nař., a jest povinen nejdéle do 6 měsíců po uplynutí každého pololetí podati zvláštní komisi Národního shromáždění, řádně doloženou zprávu o výtěžku dávky, jeho použití a případných dalších opatřeních s přiměřeným návrhem; komise tato předloží svou zprávu s návrhy oběma sněmovnám, a její zpráva bude uveřejněna v úředních novinách.

Do komise Národního shromáždění vysílá ze svého středu sněmovna poslanecká 16 a senát 8 členů; komise zvolí si předsedu a ustanoví si jednací řád. Prvou schůzi komise svolá předseda poslanecké sněmovny.“

Platy dějí se zvláštními složnými lístky poštovní spořitelny na zvláštní účet, kterým disponuje bankovní úřad tím způsobem, že za obnos vykonaných platů vezme z oběhu stejný počet státovek. Od dávky jsou osvobozeni cizí suveréni, cizozemští diplomaté a jejich cizozemský personál, pokud jejich jmění nezáleží z tuzemských nemovitostí, výdělečných podniků neb hypotekárních pohledávek, dále osvobozeny jsou osoby, kterým podle státních smluv osvobození náleží. Jména, které trvale, výhradně a bezprostředně je věnováno a skutečně užíváno k účelům bohoslužebným, veřejným, dobročinným, vzdělávacím a kul-

turním; dále jmění do 10.000 Kč. Rozhodný den stavu jmění je 1. březen 1919.

Předmětem dávky z majetku jest soubor předmětů a práv majetkových po srážce závazků v penězích ocenitelných. Nepočítají se domácí nářadí, zařízení bytu, šatstva a jiné věci, sloužící osobní potřebě (ne výdělečné), pense a zaopatřovací platy, nesplacené nároky ze životních pojistek na kapitál menší 4.000 Kč neb roční důchod 400 Kč.

Při ocenění jest rozhodna obecná (prodejní) cena. Jmění udá se podle stavu k 1. lednu 1914 a k 1. březnu 1919. Zdaněno je jen jmění posléz uvedené u akciových společností a právnických osob. U ostatních mimo to zdaňuje se přírůstek na jmění, to jest to, oč jmění 1. března 1919 jest větší než 1. ledna 1914. Dávka z majetku i přírůstku je progresivní. U přírůstku řídí se výše procenta podle toho, bylo-li jmění r. 1914 malé či veliké. Čím je menší jmění r. 1914 a větší jmění 1. března 1919, tím vyšší jest procento z přírůstku. Je-li zde jmění 1. března 1919 25.000 Kč, 1. ledna 1914 neměl však jmění žádné, zaplatí

na dani z majetku 1%	250.— Kč
na přírůstku 16%	4.000.— Kč
Celkem	<u>4.250.— Kč</u>
Měl-li někdo 1. ledna 1914	900.000.— K
1. března 1919	<u>925.000.— K</u>
tedy také přírůstek	25.000.— K
zaplatí na dávce z majetku	77.000.— K
na dávce z přírůstku však 7.1% z 25.000 K čili	<u>1.775.— K</u>
Úhrnem	<u>78.775.— K</u>

Podle toho zaplatí prvý ze svých 25.000 17%, druhý z 925.000.— K 8.65%, poněvadž prvý nabyl jmění ve válce, druhý zachoval jen svoje předválečné jmění.

Kdyby však těchto 900.000.— K bylo získáno ve válce a předválečné jmění obnášelo 25.000.— K zaplatí z tohoto jmění dávku z majetku 77.000.— K,

dávku z přírůstku 212.650.—K, čili úhrnem 289.650.—K, t. j. okrouhle 32%.

Dávka ukládá se přednostovi domácnosti ze souhrnu jmění všech členů rodiny, žijících s ním ve společné domácnosti. Toto ustanovení stalo se proto, že osobní daň z příjmů vybírá se stejným způsobem, takže je ve fasích k této dani kontrola pro přiznané jmění z r. 1914 a 1919.

36. U společností a osob právnických vybírá se jen dávka z majetku, nikoli z přírůstku. Společnostmi rozumějí se pouze společnosti, povinné k veřejnému účtování (akciové, komanditní na akcie, společenstva, společnosti s ručením obmezeným), nikoli obchodní společnosti soukromé, které jsou zdaněny jako osoby fyzické. Právnické osoby jsou korporace veřejného i soukromého práva, veřejné fondy a nadace, církve, řády, kongregace, náboženské obce, pravovárečná měšťanstva.

Od dávky této jsou osvobozeny: stát, země, župy, obce, pokud nemají podniky soukromohospodářské (na př. pivovar), spořitelny, veřejnoprávní ústavy sociálního pojištění, veřejnoprávní stavovské korporace (obchodní komory, zemědělské rady).

Jmění společností určí se tak, že provede se bilance likvidační, t. j. mnoho-li by obnášelo jmění, kdyby závod likvidoval. Při akciové společnosti na př. bude tvořiti jmění: 1. akciový kapitál, 2. rezervní fondy a 3. likvidační rozdíl, který se upraví však tak, aby všechny tyto tři druhy jmění rovnaly se prodejní ceně závodu jako celku. Odhadnou se totiž stroje, zásoby k 1. březnu 1919 v prodejní ceně, inventář, pohledávky atd. a dojde se k určité cifře. Ta porovná se s cenou, která by mohla býti dosažena při prodeji za závod jako celek. Je-li tato cena vyšší než součet shora pod 1—3 uvedených částí jmění, vezme se tato vyšší cena, je-li nižší, bude vzata tato nižší cena.

Sazby jsou tyto:

z prvních . . .	200.000 Kč	3 ⁰ / ₀
z dalších . . .	800.000 „	5 ⁰ / ₀
z dalších . . .	3,000.000 „	9 ⁰ / ₀
z dalších . . .	8,000.000 „	13 ⁰ / ₀
z dalších . . .	15 000.000 „	17 ⁰ / ₀
z dalších . . .	23,000.000 „	19 ⁰ / ₀
z částek přes .	50,000.000 „	20 ⁰ / ₀

Dle toho společnost se jměním 51 mil. zaplatí:

z 200.000 K	3 ⁰ / ₀	6.000 K
z 800.000 „	5 ⁰ / ₀	40.000 „
z 3,000.000 „	9 ⁰ / ₀	270.000 „
z 8,000.000 „	13 ⁰ / ₀	1,040.000 „
z 15,000.000 „	17 ⁰ / ₀	2,550.000 „
z 23,000.000 „	19 ⁰ / ₀	4,370.000 „
z 1,000.000 „	20 ⁰ / ₀	200.000 „

úhrnem 8,476.000 K čili v celku 16.6⁰/₀

Dávku osob fyzických i právnických lze platiti: hotovými, vkladními listy, vydanými na zadržené bankovky při okolkování, vázanými zůstatky žirových účtů a pokladničních poukázek Rak.-uherské banky; zadrženými vklady a zadrženými výplatami sum pojišťovacích při soupisu jmění; cennými papíry sirotčí jistoty mimo dluhopisy býv. Rakouska a Uher; zabraným majetkem velkostatkářským. Při tom učiněno opatření, aby se uvolnily zadržené částky, je-li zaplacená dávka.

Do 30 dnů po doručení platebního rozkazu je splatno 15% dávky, do 4 měsíců jedna šestina zbytku, pak každého půl roku jedna šestina, takže dávka má býti zapravena během tří let, ministr financí může v jednotlivých případech prodloužiti placení na 5 let. Je-li 15% splátka a první lhůta placena hotově, započítá se částkou o 5% vyšší. Platiti lze dávku i před vydáním platebního rozkazu. Platí-li se dávka dříve, než je splatna, nahradí se 10% ode dne placení do dne splatnosti. Tato ustanovení všechna

směřují k tomu, aby byla dávka placena co nejrychleji a pominula válečná inflace.

37. Všemi těmito opatřeními snaží se republika po stránce valutní zahojiti rány, způsobené tiskem bankovek. Ovšem, že toto samo o sobě nepostačí, poněvadž jenom, povzneseli se výroba a šetrnost, může býti povznesena také valuta. O tom, co po této stránce bylo vykonáno, promluvíme v jiném oddíle stejně tak, jako o snaze po docílení rovnováhy v rozpočtu a hrazení výdajů daněmi, nikoli půjčkami. V tomto oddílu zbývá nám ještě vylíčiti, na jaké stanovisko postavila se mírová konference v otázce úpravy měny v Rakousko-Uhersku a jaké výsledky v praxi měla vládní opatření, o nichž jsme shora mluvili.

MIROVE SMLOUVY A MĚNA.

38. Mírová smlouva, podepsaná v Saint-Germain en Laye dne 10. září 1919 a ratifikovaná mocnostmi a Československem průběhem měsíce října a listopadu 1919 obsahuje v čl. 206. a 207. tato ustanovení:

Č l á n e k 206.

1. Do dvou měsíců po tom, kdy tato smlouva nabude působnosti, státy, kterým připadlo území býv. mocnářství Rakousko-uherského nebo které vznikly rozkouskovaním tohoto mocnářství, počítajíc k nim Rakousko a nynější Maďarsko, okolkují, neučinily-li tak dosud, svým vlastním odlišným kolkem bankovky Rakousko-uherské banky, které obíhají v jejich území.

2. Do dvanácti měsíců po tom, kdy tato smlouva nabude působnosti, státy, kterým připadlo území bývalého mocnářství Rakousko-uherského, nebo které vznikly rozkouskovaním tohoto mocnářství, počítajíc k nim Rakousko a nynější Maďarsko, vymění za svou